

Titel: De kracht van een speelse geest: een leven lang spelen
Auteurs: Jaap Verhagen
ISBN: 9789082584172

De kracht van een speelse geest

Een leven lang spelen

De schrijver Jaap Verhagen schrijft regelmatig artikelen in het LO Magazine over het belang van spelen in het (bewegings)onderwijs. Nu heeft hij een boek geschreven dat verdergaat dan het wijzen op het belang van spelen in het bewegingsonderwijs. In dit boek wijst hij op het belang van een speelse geest voor de mens. Hij stelt dat het ontwikkelen en onderhouden van een speelse geest heel belangrijk is en een centrale plaats inneemt in het menselijke leven. Ondanks het grote belang moeten we spel niet te serieus nemen. Een speelse houding betekent per definitie dat je spel niet te serieus neemt. Spel en spelen dienen geen ander doel dan het plezier in het spelen zelf. Hoe we deze paradox kunnen begrijpen in de verschillende bestaansvelden wordt in dit boek op speelse wijze uitgelegd.

Eigen waarneming

De schrijver neemt in zijn boek de lezer bij de hand en schetst wat er door verschillende onderzoekers en wetenschappers is gezegd over het belang en de kracht van spelen en onderhouden van spel bij het ontwikkelen van een speelse geest. Heel onderhoudend is dat hij vooral ook schrijft vanuit zijn eigen ervaringen en waarnemingen en deze koppelt aan de theorieën van grote denkers als Huizinga, Gardner, Martens, Suits, Biesta en Langeveld.

Wat is spel?

Het is moeilijk een definitie te geven van spelen. De beschrijving over spelen van Suits (2023) wordt vaak aangehaald; het spelen van een spel is de vrijwillige poging om niet noodzakelijke obstakels te overwinnen. Er zijn karakteristieken van spel die essentieel zijn zoals; schijnbaar doelloos, vrijwillig, inherente attractie, vrijheid van tijd, verminderd bewustzijn van het zelf, improvisatiepotentieel en verlangen om het voort te zetten (Brown 2010). Veel van deze karakteristieken komen in het boek aan de orde. Daarbij gaat het erom dat deze karakteristieken niet alleen kenmerkend zijn voor het spelen, maar ook voor het ontwikkelen en onderhouden van een speelse geest. Een speelse geest maakt het leven interessant en kan in verschillende bestaansvelden een belangrijke rol spelen en zelfs leiden tot een productiever bestaan. Maar dat mag dan weer uitdrukkelijk niet het doel zijn van deze speelse geest (paradox) omdat spelen en een speelse geest alleen een inherent doel in zichzelf heeft.

Speelse geest werkt overal

De verschillende bestaansvelden waarin de kracht van een speelse geest wordt besproken zijn de maatschappij, (top) sport, gamefication, opvoeding, onderwijs en het bedrijfsleven. In het boek wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen sport en spel. Daar waar spel overgaat in sport ontstaan meer vaste regels en vaste afspraken over materiaal, speeltijd, aantal spelers, score bijhouden, speel(leef)tijd)categorieën, meer toeschouwers. Kortom als spel overgaat in sport verliest het spel zijn grote mate van vrijheid. Andere belangen komen boven drijven bij sport ten koste van het pure plezier van spelen op zich. Bij spelen is de veranderlijkheid

van het spel essentieel. De spelers maken samen afspraken en passen deze aan. Dat maakt spelen per definitie anders. Dit samen veranderen en aanpassen is belangrijk. Niet alleen op straat en in het park met vriendjes, vooral ook in het (bewegings-) onderwijs. De afwezigheid van controle (ouders en leerkrachten) geeft mogelijkheden om het zelf met elkaar te regelen. Dat is een belangrijk aspect in de opvoeding. Dit maakt dat de schrijver ook een warm pleidooi houdt voor het buitenspelen met elkaar door kinderen. Hoe meer buiten en hoe minder de omgeving is ingericht hoe meer er van de fantasie van kinderen wordt gevraagd. Samen vormgeven aan het speelveld en afspraken maken is belangrijk.

Onderwijs

Wat betreft het (bewegings)onderwijs heeft de schrijver een duidelijke visie op de plaats van vrij spelen. In het onderwijs moet daar ruimte en tijd voor worden vrijgemaakt. De schrijver wijst in dit opzicht op het gevaar van te veel dicht timmeren van het onderwijsprogramma met domeinen en kerndoelen. In hoeverre krijgen kinderen tijd en ruimte om vrij te kunnen spelen? Zijn de accommodaties en de bewegingsonderwijs programma's

voldoende afgestemd op de nieuwe ontwikkelingen in de omgeving (bijvoorbeeld urban sport)? Zijn er voldoende goedgeschoolde leerkrachten die in juiste mate ruimte en tijd opeisen voor de natuurlijke behoefte aan (vrij)spelen van kinderen? Het vrij spelen is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Het vastleggen van deze ontwikkeling in niveaus en ontwikkelpatronen staat haaks op de bedoeling van vrij spelen. Het vrij spelen is volgens de schrijver niet bedoeld als beoordelingsinstrument waar een normering aan wordt gekoppeld. Spelen heeft een intrinsieke waarde op zichzelf.

De visie van de schrijver op het belang van spelen en een speelse geest en de speelse wijze waarop deze is beschreven, maakt dit boek uitermate lezenswaardig voor iedereen die met spelen te maken heeft. Beroepsmatig of uit interesse. De schrijver probeert in zijn boek de lezer speels uit te dagen qua schrijfstijl en met opdrachten. Zeker belangrijk en interessant voor alle leerkrachten bewegingsonderwijs waarvoor spel en een speelse geest deel is van hun leven. ●

Maarten Massink

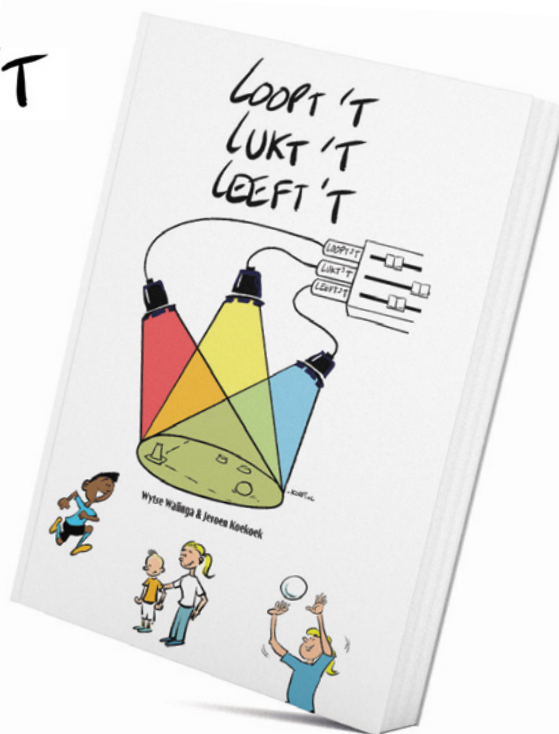
LOOPT 'T LUKT 'T LEEFT 'T

Coachen is het mooiste vak dat er is. Spelers plezier laten beleven aan sport én zorgen dat ze zich ontwikkelen. Wat je daarbij gaat helpen is het *Handboek loopt 't, lukt 't, leef 't*; een must voor iedere coach.

Het handboek is geschreven door deskundigen op het gebied van beweegdidactiek. Aan de hand van het gerenommeerde en alom geprezen model loopt 't, lukt 't, leeft 't bieden we je een kader om op praktische en laagdrempelige wijze rijke leeromgevingen te creëren.

Auteurs: Wytse Walinga & Jeroen Koekkoek

janluitingfonds
blijven groeien in je vak

**Bestel het boek nu voor slechts 36,99 euro op
www.janluitingfonds.nl/publicaties/**

